

Notă informativă

la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră, ciclul II (2022-2027)

Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Autorul proiectului hotărârii de Guvern este Ministerul Mediului cu asistența experților în cadrul proiectului regional „Inițiativa pentru apă a Uniunii Europene Plus” (EUWI+) pentru țările Parteneriatului Estic, susținut financiar de Uniunea Europeană.

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră (în continuare Program), ciclul II (2022-2027) a fost elaborat în baza:

1. Articolului 19 din Legea apelor nr. 272/2011 privind revizuirea Programelor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice la fiecare 6 ani.

Hotărârea Guvernului nr. 866/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de elaborare și de revizuire a Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic, elaborată întru executarea Legii apelor nr. 272/2011, stabilește revizuirea acestuia la fiecare 6 ani.

2. Angajamentului Republicii Moldova, fiind parte a Convenției privind cooperarea pentru protecția și dezvoltarea durabilă a fluviului Dunărea (Sofia, 1994) ratificată de Republica Moldova în 1999 prin Decizia Parlamentară nr. 323/1999) de a coopera sub egida Comisiei Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunărea (ICPDR) privind punerea în aplicare a Directivei Cadru privind Apa 2000/60/CE pentru acele părți ale teritoriilor lor care se încadrează în bazinul fluviului Dunărea.

Recent, al treilea Plan de Management al bazinului fluviului Dunărea a fost aprobat cu termen de implementare 2022-2027. În acest context, în scopul sincronizării implementării Planurilor bazinelor hidrografice cu țările Dunărene Republica Moldova a elaborat ciclul 2 al Programului menționat.

Menționăm, că în planul de acțiuni al Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră pentru ciclul I (2018-2023) au fost stabilite măsuri doar pînă în anul 2020, fiind neacoperiți următorii 3 ani ai planului.

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră, ciclul II (2022-2027) va contribui la:

- realizarea Țintei 6 al Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă privind asigurarea disponibilității și managementul durabil al resurselor de apă pentru toți;

- realizarea OBIECTIVUL GENERAL 10 din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” „Asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur” -

Obiectiv specific 10.6 gestionarea integrată a resursei de apă la toate nivelurile, inclusiv prin cooperarea transfrontalieră.

- îmbunătățirea monitoringului apelor de suprafață și subterane în scopul aprecierii gradului de calitate a resurselor de apă;

- extinderea ecosistemelor acvatic, inclusiv a zonelor destinate protecției speciilor acvatic de importanță economică, care contribuie la menținerea biodiversității și pentru gestionarea durabilă a resurselor de apă;

- reducerea surselor de poluare punctiforme și difuze, în special a nitraților proveniți din activități agricole, care poluează și eutrofizează corpurile de apă și diminuează potabilitatea apei;

- adaptarea consumului de apă la schimbările climatice, în special gestionarea corectă și durabilă a resursei de apă în condiții de secetă și inundații.

- extinderea/reabilitarea/construcția sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare/sanitație, în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață a populației;

- gestionarea apelor pluviale în vederea atenuării riscului de inundații și ca o alternativă în remedierea deficitului de apă pe timp de secetă.

Documentul de politică a fost elaborat în strictă conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice.

Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul dat nu transpune directivele europene întru armonizarea legislației naționale.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră, ciclul II (2022-2027) prevede:

- descrierea problemelor existente privind calitatea și cantitatea apelor și acțiuni de soluționare a acestora;
- stabilirea obiectivelor pentru reducerea poluării corpurilor de apă și menținerea stării ecologice a acestora, îmbunătățirea sănătății populației, diminuarea presiunilor generate de alterările hidromorfologice și adaptarea la schimbările climatice (gestionarea corectă a secetei, inundațiilor și apelor pluviale);
- aplicarea bunelor practici agricole împotriva poluării cu nitrați din terenurile agricole;
- dezvoltarea platformei de gestionare a datelor și cadrului normativ și instituțional;
- monitorizarea zonelor protejate, pentru a asigura prevenirea deteriorării calității apei, întreținerea și conservarea speciilor ce viețuiesc în aceste zone și minimizarea impactului antropic în aceste zone;

Realizarea măsurilor prevăzute în Program vor asigura:

- atingerea stării ecologice și chimice bune, în special pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale pentru apele de suprafață;

- atingerea stării chimice și cantitative bune pentru apele subterane.

Sunt incluse elemente noi privind managementul apelor pluviale și managementul secetei.

Fundamentarea economico - financiară

Costul total al măsurilor selectate pentru implementare se estimează la circa 246 milioane lei. Majoritatea acțiunilor planificate au fost analizate în termeni de politici, drepturi și taxe financiare utilizate pentru implementare, repartizarea lor pe sectoare, indiferent dacă acestea sunt de bază sau suplimentare și când sunt planificate să devină operaționale.

Mijloace financiare sunt stabilite numai pentru Obiectivul general 1: din Fondul Ecologic Național –circa 39 milioane lei (pentru anul 2022) și Fondul Național de Dezvoltare Regională - circa 203 milioane lei (pentru perioada 2022 - 2024 planificate în Documentul Unic de Program) pentru construcția/reconstrucția și extinderea sistemului de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate în 38 localități (9 orașe și 29 localități rurale). Termenul de executare a DUP poate fi extins în baza hotărârii de Guvern.

Elaborarea Proiectului secțiunii specializate *Apă și Sanitație* din Planul de amenajare a teritoriului național prevede finanțarea din bugetul de stat în sumă de 4 000 mii lei. Această sumă este prevăzută pentru întreg teritoriul țării. Ținând cont de faptul că, Programul este dedicat numai pentru districtul bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră, raportarea se va face în baza limitelor teritoriale a bazinului dat.

Suma de 4000 mii lei este inclusă în Legea nr. 205/2021 privind bugetul de stat pentru 2022, Anexa nr.3 sub codul 7503.

Specialiștii ministerului și instituțiilor de resort cu atribuții și tangență în domeniul apelor vor asigura activitățile legate de elaborarea și revizuirea cadrului normativ, vor realiza cursuri și seminare de instruire, campanii de informare privind politicile naționale de dezvoltare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră.

Pentru realizarea planului de acțiuni lipsește finanțarea măsurilor pentru care nu au fost alocate investiții. Acestea, urmează a fi solicitate din susținerea externă și bugetele naționale, circa 96 mln lei.

Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră, ciclul II (2022-2027) este un act normativ finit și nu necesită elaborarea actelor normative noi.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În temeiul Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră, ciclul II (2022-2027) a fost consultat cu părțile interesate.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice a fost elaborat Conceptul privind elaborarea ciclului II al Programului de gestionare a bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră (2022-2027) și consultat cu Cancelaria de Stat, urmare plasat pe pagina web a ministerului.

Primul exercițiu de consultare a reunit peste 50 de părți interesate locale, inclusiv, organizații sub-bazinale, utilizatori de apă rezidențiali și de afaceri, comunitatea științifică, ONG-uri, jurnaliști și experți - căutând soluții cu privire la principalele provocări pentru a garanta calitatea apei, utilizarea resurselor de apă, asigurarea populației cu apă potabilă, reducerea poluării și asigurarea sănătății oamenilor.

Cu suportul experților Centrului Național de Mediu (CNM) în anul 2019 au fost organizate 5 consultări publice în 5 raioane: Edineț, Hîncești, Fălești, Comrat și Cahul cu participarea a peste 170 de persoane, primari, reprezentanți ai Consiliului Raional, Inspekția pentru Protecția Mediului, Centrul de Sănătate Public, utilizatorii de apă, ONG-uri, etc.

O campanie de informare a fost lansată în mai 2020 și a durat pînă în septembrie 2020. Obiectivul a fost oferirea publicului materiale de informare mai cuprinzătoare despre Program și de a trezi interesul pentru consultarea publică. Au fost pregătite:

- O serie de materiale vizuale din categoria „Știați că...” referitoare la informații generale despre bazinul hidrografic au fost publicate pe pagina de Facebook a CNM;
- O serie de infografice, care rezumă principalele rezultate ale fiecărui capitol al Programului, au fost dezvoltate și postate online pe pagina de Facebook a CNM:

Canalele de diseminare sunt: Pagina de Facebook, web-site Agenției „Apele Moldovei”, Pagina de Facebook a CNM, Web-site EUWI+ și pagina de Facebook.

În al doilea exercițiu de consultare a fost elaborat un chestionar pentru a reflecta opinii publice mai largi cu privire la planul de măsuri propus. Chestionarele au fost diseminate prin intermediul site-ului oficial al Agenției „Apele Moldovei”, al site-ului oficial al proiectului EUWI + și al rețelelor sociale ale CNM. Totodată, chestionarele au fost distribuite tuturor participanților în cadrul celei de-a doua rundă de ședințe de consultare publică pentru acest Program desfășurate la Briceni, Bălți, Nisporeni și Hîncești în perioada 15 și 19 septembrie 2020. În total au fost examinate 84 chestionare, din ele profilul sociologic al respondentului este majoritatea bărbaților (62%), cu vârsta cuprinsă între 36-45 (78%) și care lucrează ca funcționar public la agenția de stat sau autoritățile locale (72%). 64% dintre respondenți - 54 de persoane - sunt total de acord cu măsurile propuse în proiectul Programului, alte 29% sunt de acord parțial. Nici un respondent nu a răspuns „deloc“ la întrebarea „sunteți de acord cu măsurile propuse?”.

Trei probleme principale din acest bazin hidrografic, conform respondentului, se referă la deversarea apei uzate neepurate (21%), la eliminarea deșeurilor pe malurile râurilor (20% din răspunsuri), iar a treia este impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de

apă (17%). O mare prioritate a fost acordată de o majoritate a respondenților (peste 60%) unor măsuri precum:

- construirea/extinderea și modernizarea sistemelor de canalizare (81%);
- construirea unei noi stații de epurare a apelor uzate;
- controlul surselor de poluare industrială (66%).
- construirea/reabilitarea rețelei de canalizare (61%) pentru a preveni deteriorarea calității apei din sursa punctiformă de poluare (presiuni urbane: deversarea apelor uzate neepurate, stocarea deșeurilor solide pe malurile râurilor).

Un număr de respondenți (peste 30%) au acordat cea mai mică prioritate următoarelor măsuri:

- acțiuni de verificare (control) de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului a deversării apelor uzate în râuri (40%);
- construirea sistemelor individuale de epurare a apelor uzate pentru zone cu o populație mică (39%);
- introducerea unui sistem financiar eficient pentru colectarea și epurarea apelor uzate (recuperarea costurilor) (36%).

Aceste consultări au avut loc în perioada 15 septembrie 2020 la Briceni cu participanți din raioanele Briceni, Edineț, Fălești, Glodeni, Rîșcani, mun. Bălți și 19 septembrie 2020 la Nisporeni cu participanți din raioanele Nisporeni și Ungheni, la Hîncești cu participanți din raioanele Hîncești și Leova.

Ponderea de propuneri în cadrul consultărilor au prezentat eficiența joasă a stațiilor de epurare a apelor uzate și lipsa rețelelor de canalizare, circa 80%, care au fost evaluate și stabilite în măsurile planului de acțiuni.

Proiectul Programului a fost discutat și aprobat la ședința Comitetului Districtului bazinului hidrografic Dunărea - Prut și Marea Neagră pe 26 mai 2021.

Urmare înregistrării și aprobării la ședința secretarilor generali de stat proiectul Programului va fi avizat de autoritățile și instituțiile care au tangență la domeniul apelor.

Secretar de stat

Iordanca-Rodica IORDANOV